

УРОК 7.

Тема уроку. Нітратна кислота, солі цієї кислоти, поширення їх у природі та використання людиною. Проблема вмісту нітратів у харчових продуктах.

Нітратна кислота, властивості

1. Нітратна кислота

Фізичні властивості

Хімічні властивості

Сильна одноосновна кислота: $\text{HNO}_3 \rightleftharpoons \text{H}^+ + \text{NO}_3^-$

- 1) Реагує з основними оксидами: $\text{CuO} + 2\text{HNO}_3 \rightarrow \text{Cu}(\text{NO}_3)_2 + \text{H}_2\text{O}$
- 2) Реагує з основами: $\text{Ca}(\text{OH})_2 + 2\text{HNO}_3 \rightarrow \text{Ca}(\text{NO}_3)_2 + 2\text{H}_2\text{O}$
- 3) Виражені окисні властивості проявляються в реакціях з металами.

У ряді активності металів зі зменшенням концентрації HNO_3 і збільшенням активності металу ступінь відновлення Нітрогену збільшується від +5 до -3.

Найбільш імовірними продуктами відновлення нітратної кислоти вважаються такі:

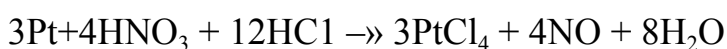
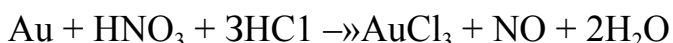

Умовно можна вважати що, чим більш ліворуч розташований метал і чим менша концентрація HNO_3 , тим більш повним є відновлення Нітрогену від N^{+5} аж до N^{-3} .

Деякі метали реагують з розведеною нітратною кислотою й не реагують з концентрованою. Така пасивність характерна для заліза й алюмінію. Це дозволяє перевозити концентровану HNO_3 в цистернах зі сталі й алюмінію.

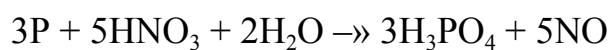
Суміш концентрованої HNO_3 та HCl (1 : 3) називається «царською горілкою», у ній легко розчиняються золото й платина. (Активний елемент — Cl у момент виділення.)

Завдання. Складіть окисно-відновну реакцію розчинення золота й платини в «царській горілці».

4) З неметалами взаємодіє концентрована кислота (міцна, димна).

Солі нітратної кислоти на ст. 80-81 підручника.

Домашнє завдання

Опрацювати матеріал параграфа, відповісти на запитання до нього, виконати вправи.

Творче завдання; підготувати повідомлення про мінеральні добрива, їх раціональне використання і проблеми екології, що пов'язані з використанням мінеральних добрив.